

PATVIRTINTA
Telšių rajono savivaldybės
administracijos direktoriaus 2022 m.
gruodžio 16 d. įsakymu Nr. A1-1948

PASIRENGIMO ĮGYVENDINTI ĮTRAUKŪJĮ UGDYMĄ TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS UGDYMO ĮSTAIGOSE 2023–2024 METAIS PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Įtraukusis ugdymas – ugdymas lanksčioje švietimo sistemoje, kuri užtikrina visų vaikų teisę nebūti diskriminuojamiems dėl savo negalios, kitų ypatumų, teisę mokytis bendrojo ugdymo sistemoje, bendroje mokymosi aplinkoje, visiems besimokantiejiems sukuriant lygias mokymosi galimybes, tinkamai pritaikant ugdymosi sąlygas, suteikiant individualizuotos pagalbos priemones ir sudarant kiekvienam vaikui galimybę plėtoti savo galias ir gebėjimus, talentus, kūrybingumą, mokantis drauge su visais, ir patirti sėkmę socialinėse, kultūrinėse ir (ar) kitose veiklose.

2. Pasirengimo įgyvendinti įtraukujį ugdymą Telšių rajono savivaldybės ugdymo įstaigose 2023–2024 metais plano (toliau – Planas) tikslas yra paruošti Telšių rajono savivaldybės bendrojo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigas (toliau – ugdymo įstaigos) įgyvendinti įtraukujį ugdymą, atsižvelgiant į kiekvieno individualius gebėjimus ir poreikius, vengiant bet kokios diskriminacijos, siekiant skirtingų gebėjimų turinčių vaikų ugdymosi kokybės ir emocinio stabilumo.

3. Planas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu ir Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45¹ straipsniu įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Pasirengimo įgyvendinti Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45¹ straipsnių nuostatas 2021-2024 metų veiksmų planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. spalio 14 d. įsakymu V-1879 „Dėl pasirengimo įgyvendinti Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45¹ straipsnių nuostatas 2021-2024 metų veiksmų plano patvirtinimo“, Geros mokyklos koncepcija, Telšių rajono savivaldybės strateginiu plėtros planu iki 2030.

II SKYRIUS SITUACIJOS ANALIZĖ

4. Teisiniai veiksniai.

Įtraukiojo ugdymo principai ir nuostatos yra įtvirtinti tarptautiniuose dokumentuose. Visos ES šalys, nepaisant jų skirtingų istorinių, socialinių, kultūrinių kontekstų, įsipareigojo kurti ir įgyvendinti įtraukiojo ugdymo sistemas ir jas grįsti bendromis etinėmis ir politinėmis nuostatomis.

Įtraukusis ugdymas grindžiamas vaiko teise į mokymąsi bei švietimo pagalbą ir sisteminę nuostatą – siekti kokybiškai ugdyti kiekvieną besimokantįjį, vadovaujantis socialinio teisingumo, pagalbos besimokantiejiems, galimybės gauti aukštos kokybės ugdymo paslaugas, efektyvumo, veiksmingumo, dalyvavimo, ugdymo(si) poreikių ir lūkesčių tenkinimo principais. Tarptautiniai dokumentai apibrėžia standartus, kuriais turėtų vadovautis šalys, kurdamos teisinius dokumentus, programas ir paslaugas, būtinas įtraukiamam ugdymui įgyvendinti:

- Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija (1989 m., Lietuvoje ratifikuota 1992 m.) įteisinta kiekvieno vaiko teisė į prieinamą kokybišką ugdymą. Įsipareigojama teikti vaikui tokią apsaugą ir globą, kokios reikia jo gerovei užtikrinti (3 str. 2 p.), akcentuojamas ugdymo visiems vaikams bei mokomosios, orientuojančios informacijos ir medžiagos prieinamumas ir užtikrinamas (28 str.).

- Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija UNESCO pabrėžia teisingumo principą ir įtraukijį ugdymą traktuoja kaip nenutrūkstantį procesą, kurio pagrindinis tikslas yra užtikrinti kokybišką ugdymą visiems visuomenės nariams, pripažįstant ir gerbiant įvairovę, atsižvelgiant į kiekvieno individualius gebėjimus ir poreikius, vengiant bet kokios diskriminacijos (**UNESCO, 2015**).

- Europos Tarybos rekomendacija (2018 m. gegužės 22 d., 2018/C 195/01) dėl bendrų vertybių, įtraukus švietimo akcentuoja, kad „Efektyvus lygiateisiškas įtraukiojo ugdymo visiems besimokantiejiems prieinamumo užtikrinimas sudaro darnios visuomenės sukūrimo pagrindą“.

- Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 24 str. (2006) teigia, kad tik įtraukusis ugdymas suteikia neįgaliems vaikams, taip pat vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymosi galimybes – „Tik įtraukus švietimas gali užtikrinti neįgaliųjų kokybišką išsilavinimą ir socialinį vystymąsi bei garantuoti, kad įgyvendinant teisę į mokslą būtų laikomasi visuotinio ir nediskriminavimo principų“.

- Europos specialiojo ir inkluzinio ugdymo plėtros agentūros (EASNIE) nurodo pagrindinius principus: dalyvavimo plėtojimas, siekiant padidinti švietimo veiksmingumą ir prieinamumą visiems mokiniams; mokytojų parengimas dirbti įtraukioje švietimo sistemoje; organizacijų kultūra ir etika, pagalbos sistemos, lanksti švietimo aprūpinimo sistema, politika ir teisėkūra, skatinančios įtraukiojo ugdymo plėtrą.

Lietuvos nacionaliniai dokumentai iš esmės dera su pagrindinėmis tarptautinėmis įtraukiojo ugdymo nuostatomis ir yra orientuoti į įtraukties švietime aktualizavimą ir įgyvendinimą. Lietuvos švietimo sistemą reglamentuojančioje įstatyminėje bazėje formuojama nuostata, teigianti, kad visuomenė turi pripažinti sveikatos sutrikimų ir / ar negalią turinčių ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų teises, išsaugoti ir stiprinti jų gyvenimo kokybę, padėti jiems integruotis į visuomenę, tapti visaverčiais visuomenės nariais, dalyvauti socialinės įtraukties politikoje, užtikrinti vaikų gerovę ir lygias galimybes.

- LR švietimo įstatyme akcentuojama, kad ugdymo prieinamumas – tai galimybė mokytis saugioje, tinkamoje edukacinėje aplinkoje, kurioje kiekvienas ugdomas pagal jo galimybes, poreikius ir polinkius.

- Valstybinė švietimo 2013–2022 m. strategija. Trečiuoju strateginiu tikslu siekiama, užtikrinant švietimo prieinamumą ir lygias galimybes, maksimaliai plėtojant vaikų ir jaunimo švietimo aprėptį, suteikti mokiniams, studentams ir jaunimui palankiausias galimybes išskleisti individualius gebėjimus ir tenkinti specialiuosius ugdymosi poreikius.

- Geros mokyklos koncepcijoje (2015) aptariama tendencija – nuo švietimo visiems pereinama prie švietimo kiekvienam, t. y. personalizuoto, suasmeninto ugdymo(si) ir mokymo(si),

pripažįstant, kad žmonių patirtys, poreikiai, siekiai skiriasi ir mokomasi skirtingais tempais ir būdais.

- LR švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45¹ straipsniu įstatymu (2020) siekiama sudaryti teisinės prielaidas įtraukčiai švietimo srityje. Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. įteisinama nuostata, apibrėžianti įtraukties principus (5 str.): „Švietimo sistema sudaro sąlygas kiekvienam asmeniui ugdytis, plėtoti savo galias ir gebėjimus, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę mokantis, socialinėje, kultūrinėje ir (ar) kitose veiklose ir būti nediskriminuojamam dėl ugdymosi poreikių įvairovės ir (ar) švietimo pagalbos reikmės“. Įstatyme išplėta švietimo pagalbos samprata, įtvirtinta galimybė pamokoje ir veiklose, kuriose dalyvauja mokiniai, turintys didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, dalyvauti daugiau kaip vienam mokytojui, švietimo pagalbos specialistams. Taip pat daugiau atsakomybės už ugdymo prieinamumą numatyta mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinančiai institucijai – savivaldybėms. Nuo 2024 m rugsėjo 1 d. mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą įgyvendina visos privalomąjį ir visuotinį švietimą teikiančios mokyklos, kiti švietimo teikėjai, atskirais atvejais – mokyklos (klasės), skirtos mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdyti. Mokiniui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP vaikai / mokiniai), jeigu jo tėvai (globėjai, rūpintojai) pageidauja, sudaromos sąlygos ugdytis arčiau jo gyvenamosios vietos esančioje ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokykloje, profesinio mokymo įstaigoje arba bet kurioje valstybinėje ar savivaldybės (regiono) mokykloje, skirtoje mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių.

- Geros mokyklos koncepcijoje (ŠMM 2015 gruodžio 21 d. Nr. V-1308 „Dėl geros mokyklos koncepcijos patvirtinimo“) numatytos perėjimo nuo švietimo visiems prie švietimo kiekvienam nuostatos, t. y. personalizuoto, suasmeninto ugdymo(si) ir mokymo(si) pripažįstant, kad žmonių patirtys, poreikiai, siekiai skiriasi, todėl mokomasi skirtingais tempais ir būdais, ugdymas individualizuojamas, akcentuojama asmenybės ūgtis, asmeninės raidos galimybės, kiekvieno individualius gebėjimus ir poreikius atitinkantis ugdymas.

- Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Įtraukaus ugdymo plėtos 2021–2024 metų plane numatomos priemonės, padėsiančios šalyje įgyvendinti Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45¹ straipsniu nuostatas, apibrėžiami tikslai, uždaviniai, siekiami rezultatai, numatomos lėšos, nurodomi priemonių vykdytojai. Šiuo planu siekiama pašalinti fizines, informacines, socialines kliūtis ir užtikrinti kokybišką švietimą kiekvienam vaikui mokantis drauge su savo bendraamžiais jam artimiausioje švietimo įstaigoje, suteikiant reikalingą, jo ugdymosi poreikius atliepiančią pagalbą, t. y.: stiprinti teigiamas visuomenės ir švietimo bendruomenės nuostatas į įtrauktį švietime; didinti švietimo prieinamumą; gerinti pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų pasirengimą įtraukčiai švietime; pritaikyti mokyklų aplinkas ir ugdymosi procesus įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams; kurti įtraukties švietime įsivertinimo ir stebėsenos sistemą.

Savivaldybėms, Įstatymo įgyvendinimo vykdytojoms, keliami uždaviniai – stiprinti bendrosios paskirties mokyklų pasirengimą ugdyti įvairių poreikių turinčius vaikus, pritaikyti ir modernizuoti bendrosios paskirties ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų aplinkas įvairių ugdymosi poreikių turintiems vaikams.

5. Socialiniai veiksniai. Situacijos rajone vertinimas.

2021–2022 mokslo metais Telšių rajono savivaldybės ugdymo įstaigose mokėsi 5929 mokiniai (rugsėjo mėn. duomenimis), iš jų 1201 mokinys, turintis nedidelių, vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP vaikai / mokiniai), iš jų 457 SUP vaikai / mokiniai, kuriems nustatyti vidutiniai, dideli ir labai dideli ugdymosi poreikiai. Visi SUP vaikai /

mokiniai 2021–2022 m. m. sudarė 20,25 procento Telšių rajono mokyklose besimokančių mokinių. Vidutinių, didelių ir labai didelių poreikių turintys mokiniai sudarė 7,7 procento Telšių rajono mokyklose besimokančių mokinių ir 38 procentus SUP mokinių. Kiekvienam SUP vaikui / mokiniui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, pagal Švietimo įstatymą ugdymo įstaigose privalo būti užtikrinamas švietimo prieinamumas teikiant psichologinę, specialiąją pedagoginę, specialiąją (mokytojo padėjėjo), socialinę pedagoginę pagalbą, socialines, sveikatos priežiūros ir kitas paslaugas, aprūpinant ugdymuisi skirtomis techninės pagalbos priemonėmis, specialiosiomis mokymo priemonėmis, pritaikant ugdymo aplinką (fizinę, informacinę). Visi SUP vaikai / mokiniai yra švietimo pagalbos gavėjai (toliau – ŠPG).

Bendras mokinių skaičius Telšių rajone kiekvienais metais kinta, mažėja, tačiau SUP / ŠPG vaikų / mokinių, iš jų didelių ir labai didelių SUP turinčių vaikų / mokinių skaičius rajone išlieka panašus ir /ar kinta nežymiai (1 lentelė).

1. lentelė. Bendras mokinių skaičius ir SUP / ŠPG vaikų / mokinių pasiskirstymo rajono mokyklose pokytis pagal mokslo metus (rugsėjo 1 d. duomenimis):

SUP / ŠPG	2016–2017 m. m.	2017–2018 m. m.	2018–2019 m. m.	2019–2020 m. m.	2020–2021 m. m.	2021–2022 m. m.	2022–2023 m. m.
Bendras mokinių skaičius	6606	6409	6185	6098	5951	5929	5906
Ikimokyklinio ugdymo įstaigose	269*, iš jų (34**)	244*, iš jų (44**)	251*, iš jų (39**)	275*, iš jų (53**)	299*, iš jų (63**)	290*, iš jų (59**)	316*, iš jų (77**)
Bendrojo ugdymo įstaigose	925*, iš jų (278**)	918*, iš jų (317**)	891*, iš jų (324**)	818*, iš jų (289**)	871*, iš jų (301**)	817*, iš jų (304**)	800*, iš jų (316**)
Specialiojo ugdymo įstaigose	133*, iš jų (133**)	119*, iš jų (119**)	109*, iš jų (109**)	108*, iš jų (108**)	95*, iš jų (95**)	94*, iš jų (94**)	83*, iš jų (83**)
ŠPG	1327*	1281*	1251*	1201*	1265*	1201*	1199*
iš jų :	445**	480**	472**	450**	459**	457**	476**

SUP mokiniai švietimo pagalbos gavėjai (ŠPG)

* visi mokiniai, kuriems skirtas specialusis ugdymasis ir / ar kita švietimo pagalba. Tai yra vaikai, kurie turi nedidelius, vidutinius, didelius ir labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius.

** mokiniai, kurie turi vidutinius, didelius ir labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius.

Per septynerius metus nuo 2016 iki 2023 metų vaikų skaičius rajono ugdymo įstaigose sumažėjo 700 vaikų (10,4 %), SUP / ŠPG vaikų / mokinių skaičius sumažėjo 128 vaikais (9,6%), o vidutinių, didelių ir labai didelių SUP turinčių vaikų skaičius padidėjo 31 vaiku (7%).

2021–2022 m. m.:

- rajono ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir bendrojo ugdymo mokyklose integruotai mokėsi 1107 SUP vaikai / mokiniai, t. y. 92,17 % visų SUP vaikų / mokinių (18,67 % visų rajono mokinių), iš jų 363 vaikai, t. y. 79,43 % visų SUP vaikų / mokinių, kuriems nustatyti vidutiniai, dideli ir labai dideli SUP.

- Specialiosiose klasėse Telšių „Atžalyno“ progimnazijos Naujamiesčio skyriuje mokėsi 94 didelių ir labai didelių SUP vaikai, t. y. 7,83 % visų SUP vaikų ir 20,57 % SUP vaikų / mokinių, kuriems nustatyti vidutiniai, dideli ir labai dideli SUP (1,58 % visų rajono vaikų / mokinių).

2022–2023 m. m.:

- rajono ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir bendrojo ugdymo mokyklose integruotai mokosi 1116 SUP vaikų / mokinių, t. y. 93,08 % visų SUP vaikų / mokinių (18,9 % visų rajono

mokinių), iš jų 393 vaikai, t. y. 82,56 % visų SUP vaikų / mokinių, kuriems nustatyti vidutiniai, dideli ir labai dideli SUP.

- Specialiosiose klasėse Telšių „Atžalyno“ progimnazijos Naujamiesčio skyriuje mokėsi 83 didelių ir labai didelių SUP turintys vaikai, t. y. 6,92 % visų SUP vaikų ir 17,44 % SUP vaikų / mokinių, kuriems nustatyti vidutiniai, dideli ir labai dideli SUP (1,58 % visų rajono vaikų / mokinių) (2 lentelė).

2. **lentelė.** Bendrose grupėse integruotai besimokančių SUP* vaikų / mokinių skaičius ir procentinė dalis (rugsėjo 1 d. duomenimis).

Mokslo metai	Bendras mokinių, besimokančių rajono mokyklose, skaičius	Mokinių skaičius, kuriems nustatyti SUP*	iš jų integruotai bendrose rajono mokyklose besimokančių visų SUP* bendras skaičius	integruotai bendrose grupėse rajono mokyklose besimokančių visų SUP* mokinių procentinė dalis bendrose grupėse
2021–2022	5929	1201*	1107	92,17 %
2022–2023	5906	1199*	1116	93,08 %

SUP mokiniai švietimo pagalbos gavėjai (ŠPG)

* **visi** mokiniai, kuriems skirtas specialusis ugdymasis ir / ar kita švietimo pagalba. Tai yra vaikai, kurie turi nedidelius, vidutinius, didelius ir labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius.

3. **lentelė.** Bendrose grupėse integruotai besimokančių SUP** (vidutinių, didelių ir labai didelių) vaikų / mokinių skaičius ir procentinė dalis (rugsėjo 1 d. duomenimis).

Mokslo metai	Bendras mokinių, besimokančių rajono mokyklose, skaičius	Mokinių skaičius, kuriems nustatyti SUP**	iš jų integruotai bendrose rajono mokyklose besimokančių visų SUP** bendras skaičius	visų SUP** mokinių procentinė dalis bendrose grupėse
2021–2022	5929	457**	363	79,43 %
2022–2023	5906	476**	393	82,56 %

SUP mokiniai švietimo pagalbos gavėjai (ŠPG)

** mokiniai, kurie turi vidutinius, didelius ir labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius.

4. **lentelė.** Specialiosiose klasėse besimokančių SUP** (vidutinių, didelių ir labai didelių) vaikų / mokinių skaičius ir procentinė dalis (rugsėjo 1 d. duomenimis).

Mokslo metai	Bendras mokinių, besimokančių rajono mokyklose, skaičius	Mokinių skaičius, kuriems nustatyti SUP**	iš jų specialiosiose klasėse besimokančių visų SUP** bendras skaičius	specialiosiose klasėse besimokančių SUP** mokinių procentinė dalis
2021–2022	5929	457**	94	20,56 %
2022–2023	5906	476**	83	17,43 %

SUP mokiniai švietimo pagalbos gavėjai (ŠPG)

** mokiniai, kurie turi vidutinius, didelius ir labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius.

Pastaba: į apskaitą neįtraukti SUP vaikai, kurie yra ugdomi Telšių lopšelyje-darželyje „Žemaitukas“.

Galime teigti, kad Telšių rajone įtraukusis ugdymas jau yra pradėtas įgyvendinti ir įgyvendinamas santykinai sklandžiai ne vienerius metus.

5. **lentelė.** SUP vaikų / mokinių pasiskirstymas ugdymo įstaigose pagal specialiųjų poreikių lygį (rugsėjo 1 d. duomenimis).

Metai	iš viso SUP	Ugdomi	iš viso SUP	Nedideli	Vidutiniai	Dideli	Labai dideli
2021	1201	Integruotai bendrose klasėse	1107	776	270	61	0
		specialiosiose klasėse	94	0	0	85	9
2022	1199	Integruotai bendrose klasėse	1116	737	281	96	2
		specialiosiose klasėse	83	0	0	72	11

Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP) pirminį įvertinimą atlieka mokyklų Vaiko gerovės komisija, toliau, mokinio tėvams sutikus, mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius pedagoginiu, psichologiniu, socialiniu pedagoginiu aspektais įvertina ir specialųjį ugdymąsi skiria ir / ar švietimo pagalbą mokiniui rekomenduoja Pedagoginė psichologinė tarnyba (toliau – PPT). Atskirais atvejais, atsižvelgdamas į Mokyklos vaiko gerovės komisijos siūlymą, švietimo pagalbą mokiniui numato mokyklos vadovas (toliau – Mokykla) su tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimu švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.

2022–2023 m. m. rajone mokosi 1199 SUP vaikai, iš jų Pedagoginė psichologinė tarnyba skyrė ir Mokykla rekomendavo:

- logopedo pagalbą (PPT) 349 vaikams, iš jų logopedo pagalbą gauna 283, negauna 66. Pagal Mokyklų VGK pirminį SUP vertinimą, logopedo pagalba reikalinga 725 vaikams. Iš viso logopedo pagalbos reikia 1074 vaikams;
- specialiojo pedagogo pagalbą (PPT) 445 vaikams, ją gauna 394 vaikai, pagalbos negauna 51 vaikas;
- specialioji (mokytojo padėjėjo) pagalba (PPT) 263 vaikams, pagalbą teikiama 225 vaikams, pagalbos negauna 38 vaikai. Mokyklų VGK pirminiu vertinimu, mokytojo padėjėjo pagalbos reiktų papildomai dar 63 vaikams;
- nepakankamai tenkinamas psichologinės pagalbos poreikis (trūksta žmogiškųjų resursų);
- nepakankamai tenkinamas socialinės pedagoginės pagalbos poreikis (esant dideliame SUP vaikų skaičiui, sparčiai kintant visuomenės emociniam, socialiniam fonui (stresas, neigiami socialiniai veiksniai, perteklinės informacijos srautai internetinėje erdvėje ir panašiai) intensyvios socialinės pedagoginės pagalbos poreikis didėja).

Atsižvelgiant į tai, kad dalis mokinių negauna švietimo pagalbos, taip pat į tai, kad dėl įvairių SUP, ypač vidutinių, didelių ir labai didelių, kai vaikams nustatyti raidos, kompleksiniai sutrikimai, autizmo spektro sutrikimai, protinis atsilikimas, elgesio ir emocijų sutrikimai ir kt., didelei daliai vaikų, kuriems paskirta ir teikiama švietimo pagalba, šios pagalbos nepakanka, nes šiems vaikams būtina nuolatinė, kompleksinė, sisteminga, intensyvi specialistų pagalba, t. y. didesnis užsiėmimų, konsultacijų kiekis, nei Mokykla gali suteikti. Darytina išvada, kad švietimo pagalbos poreikis Telšių rajono ugdymo įstaigose nėra pilnai tenkinamas.

Priežastys, dėl kurių nėra teikiama arba teikiama nepakankama švietimo pagalba:

- Dėl didelio SUP mokinių skaičiaus nėra galimybės visiems mokiniams suteikti reikalingą kiekį švietimo pagalbos valandų, švietimo pagalba teikiama, tačiau nepakankamai.

- Ugdomo įstaigose (ypač kaimo mokyklose) dėl mažėjančio mokinių skaičiaus nėra švietimo pagalbos specialistų.
- Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) atsisako kreiptis į PPT atlikti ugdymosi poreikių nustatymo testą, kol nėra nustatyti SUP, pagalba mokykloje teikiama epizodiškai.
- Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) dėl subjektyvių prielaidų atsisako vaikui pagal poreikį paskirtos specialiojo ugdymo(si) ir/ar švietimo pagalbos.
- Tėvai atsisako bendradarbiauti arba nepakankamai bendradarbiauja su ugdymo įstaiga, PPT sprendžiant jų vaikų problemas.

Siekiant mažinti socialinę atskirtį ir didinti asmens, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymosi veiksmingumą, visiems SUP mokiniams reikalinga nuolatinė nuosekliai teikiama kompleksinė švietimo specialistų pagalba (psichologinė, specialioji pedagoginė, socialinė pedagoginė, specialioji).

2022–2023 m. m. rugsėjo mėn. duomenimis (informacija kintanti), Telšių rajone švietimo pagalbai teikti rajono ugdymo įstaigose ir Švietimo centro pedagoginėje psichologinėje tarnyboje įsteigta 105,97 švietimo specialistų etato: iš jų: 26,25 – logopedo, 14,30 specialiojo pedagogo, 0,5 surdopedagogo, 8,75 psichologo ir 3,75 psichologo asistento, 15,25 socialinio pedagogo, 37,17 mokytojo padėjėjo etato.

Švietimo pagalbos specialistų etatų skaičių reglamentuoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro patvirtinti normatyvai (2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-657). Šis ir kiti dokumentai peržiūrimi ir bus keičiami.

Pastaba: diskutuojamu metu Vienu etatu dirbantis **logopedas** teikia pagalbą: *ne daugiau kaip 30* specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, ugdomų *pagal ikimokyklinio ir / ar priešmokyklinio ugdymo programas*, kuriems reikalinga logopedo pagalba; *ne daugiau kaip 40* specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, ugdomų *pagal priešmokyklinio ir (ar) pradinio ugdymo programas*, kuriems reikalinga logopedo pagalba; *ne daugiau kaip 50* specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, ugdomų *pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir / ar vidurinio ugdymo bei profesinio mokymo programas*, kuriems reikalinga logopedo pagalba.

Vienu etatu dirbantis **specialusis pedagogas** teikia pagalbą: *ne daugiau kaip 24* specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, ugdomiems *pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas*, kuriems reikalinga specialiojo pedagogo pagalba (ne daugiau kaip 20 mokinių, turinčių regos, klausos sutrikimų (tarp jų turinčių kochlerinių implantų), jei nėra tiflopedagogo ar surdopedagogo); *ne daugiau kaip 27* specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, ugdomiems *pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir / ar vidurinio ugdymo bei profesinio mokymo programas*, kuriems reikalinga specialiojo pedagogo pagalba (ne daugiau kaip 20 mokinių, turinčių regos, klausos sutrikimų (tarp jų turinčių kochlerinių implantų), jei nėra tiflopedagogo ar surdopedagogo). Specialiosios pagalbos (mokytojo ar mokinio padėjėjo, mokinio asistento) etatas steigiamas, jei mokykloje mokosi mokinys, turintis vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių ir negalintis savarankiškai dalyvauti pamokoje. Mokytojo / mokinio padėjėjas teikia pagalbą mokiniui ar mokinių grupei, padeda atlikti su ugdymusi, savitarna, savitvarka, maitinimusi susijusias veiklas, padeda orientuotis aplinkoje, tinkamai naudotis ugdymo priemonėmis ir panašiai.

Atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus, švietimo pagalbos specialistų etatai steigiami pagal SUP mokinių skaičių. Šiuo atžvilgiu turėtume sakyti, kad pagal SUP vaikų / mokinių skaičių švietimo pagalbos poreikis yra tenkinamas: jei vaikas gavo keletą valandų švietimo pagalbos, ataskaitose žymima „pagalba suteikta“. Tačiau didelei daliai SUP vaikų / mokinių atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius SUP dažnai nepakanka keleto užsiėmimų, jiems reikalinga intensyvesnė švietimo pagalba, didesnis užsiėmimų, konsultacijų valandų skaičius, nei per nustatytą darbo valandų skaičių gali suteikti vienu etatu dirbantis švietimo pagalbos specialistas. Tad realiai vaikai pagalbą gauna, tačiau nepakankamai arba ne laiku, nes pagalbos tenka palaukti. Siekiant didinti asmens, turinčio specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymosi veiksmingumą reiktų ieškoti galimybių, kad kiekvienas vaikas gautų švietimo pagalbos tiek, kiek jam jos reikia, ir tada, kada reikia. Didėjant bendram SUP vaikų / mokinių skaičiui, išaugo švietimo pagalbos reikmės apimtys.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad mokyklose yra laisvų (įsteigtų, bet neužimtų) švietimo pagalbos specialistų etatų (3,5 etato), nes dėl didelių darbo apimčių, veiklų sudėtingumo, aukštų visuomenės lūkesčių bei reikalavimų jauni žmonės nesirenka pedagoginių specialybių, neateina dirbti į mokyklas.

6.lentelė. Švietimo pagalbos 2022–2023 m. m. situacija ir poreikis* (rugsejo 1 d. duomenimis).

Pagalba	Nustatyti normatyvai vienam specialisto etatui (svertinis vidurkis)	vaikų skaičius, kuriems reikia pagalbos	Įsteigtų etatų skaičius ugdymo įstaigose	vienam specialistui tenka	Pastabos
specialioji pedagoginė	~24 vaikai	445	12,80	35 vaikai	Papildomai reiktų 0,5 etato. Tačiau atsižvelgiant į individualius SUP vaikų poreikius, kai būtina intensyvesnė, ilgalaikė specialisto pagalba, taip pat į tai, kad ne visi tėvai sutinka vertinti vaikams pagalbos poreikį, specialiosios pagalbos specialistų poreikis būtų didesnis.
logopedo	~ 40 vaikų	1074	25,25	43 vaikas	Atsižvelgiant į individualius SUP vaikų poreikius, kai būtina intensyvesnė, ilgalaikė specialisto pagalba, taip pat į tai, kad ne visi tėvai sutinka vertinti vaikams pagalbos poreikį, specialiosios pagalbos specialistų poreikis būtų didesnis.
socialinė pedagoginė	iki 400 vaikų	5906	14,25	415 vaikų	Vienam specialistui tenkančių vaikų skaičius viršija maksimalų etatui numatytą vaikų skaičių. Atsižvelgiant į tai, vaikų psichologinės, elgesio, socialinės, emocinės problemos ryškėja ir pasireiškia ankstyvame amžiuje, socialinių pedagogų etatai turėtų būti įsteigti visose ugdymo įstaigose, įskaitant ir ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Taip pat socialinis pedagogas mokykloje nagrinėja ir sprendžia dažnėjančias smurto ir kitų

					neigiamų socialinių veiksmų prevencinius klausimus, koordinuoja socialinių emocijų ugdymo ir kt. programas, atlieka kitus su vaiko gerove susijusius veiksmus, socialinio pedagogo poreikis būtų didesnis.
psichologo	iki 400 vaikų	5906	7,50	788 vaikų	Papildomai reiktų 7,25 etato psichologo
specialioji (mokytojo padėjėjo)	1–5 (atsižvelgiant į individualius poreikius)	326	37,17	9 vaikai	Atsižvelgiant į SUP vaikų individualius poreikius, dažnai vienam vaikui turėtų būti paskirti 1–2 specialiosios pagalbos darbuotojai. Papildomas poreikis – apie 28 mokytojo padėjėjai.

*į lentelės specialistų etatų skaičių neįtraukti PPT specialistų etatai.

Telšių rajone 2022–2023 m. m. mažiausiai prieinama yra psichologo, specialioji (mokytojo padėjėjo) pagalba. Kitų švietimo pagalbos specialistų (specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo) yra tenkinama, tačiau, atsižvelgiant į aplinkybę, kad daugumai SUP vaikų reikalingas didesnis pagalbos valandų skaičius, nei jų gali suteikti vienu etatu dirbantis pedagogas, ši pagalba teikiama tik iš dalies (nepakankamu intensyvumu, valandų kiekiu, ne „tuoj ir dabar“). Sprendžiant švietimo specialistų ugdymo įstaigose trūkumo klausimą susiduriama su žmoniškųjų resursų trūkumu, todėl vis dar lieka įsteigtų, bet neužpildytų etatų. Švietimo pagalbos specialistų trūkumą santykinai padėtų spręsti turimų etatų pervadinimas, mokytojų perkvalifikavimas, naujų specialistų paieška, nuoseklus bendradarbiavimas su kitomis institucijomis. Švietimo pagalbos prieinamumas didėtų didinant ugdymo įstaigose švietimo pagalbos specialistų etatų skaičių ar perkant paslaugas, keliant turimų darbuotojų kvalifikaciją.

Švietimo pagalbos specialistai teikia pedagoginę psichologinę pagalbą vaikams / mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams dėl vaikų / mokinių ugdymosi sunkumų, elgesio problemų, formuoja pozityvias bendruomenės nuostatas į SUP vaikus / mokinius. Švietimo pagalbos klausimais ugdymo įstaigos palaiko ryšį ir bendradarbiauja su Telšių švietimo centro Pedagogine psichologine tarnyba, kuri teikia metodinę, konsultacinę, informacinę pagalbą mokyklų švietimo pagalbos specialistams, mokytojams, mokinių tėvams SUP vaikų / mokinių ugdymo klausimais.

Siekiant stiprinti ugdymo įstaigų pasirengimą priimti įvairių ugdymosi poreikių turinčius mokinius, analizuojant ugdymo įstaigų jau taikomas įtrauktiems, lyderystės, švietimo pagalbos priemonės Savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius 2018–2019, 2019–2020, 2021–2022 mokslo metais atliko mokyklų „Mokyklų vaiko gerovės komisijų veiklos organizavimas“, „Smurto prevencijos įgyvendinimas mokyklose“ ir kitas patikras, apklausas. Švietimo ir sporto skyriaus specialistai, Savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos nariai dalyvavo mokyklų vaiko gerovės komisijų posėdžiuose, kai buvo svarstomos pagalbos priemonės

delinkventinio elgesio ar SUP turintiems mokiniams. Iš mokyklų vaiko gerovės komisijų posėdžių protokolų, VGK veiklos ir pamokų lankomumo ataskaitų, kitų dokumentų ir mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, mokinių, mokinių tėvų, mokyklos administracijos pasisakymų darytina išvada, kad pagrindinės priežastys, įtakojančios nepageidaujamą vaikų elgesį, mokinių, mokytojų, tėvų tarpusavio nesusikalbėjimą ir konfliktinius santykius yra:

- pedagoginių darbuotojų ir / ar tėvų specifinių žinių, gebėjimų bei įgūdžių stoka, kaip vienu metu dirbti su gabiais ir su į bendrojo ugdymo mokyklas integruotais skirtingus SUP turinčiais vaikais. Mokytojai pripažįsta, kad pamokos turinys orientuotas į akademinis pasiekimus, programose keliami aukšti reikalavimai, ugdymo kokybė ir pati mokykla šiandieną vertinama tik pagal mokymosi rezultatus. Siekti aukštų akademinų rezultatų ir tuo pačiu integruotai ugdyti skirtingus, kontrastingus gebėjimus turinčius ir dažnai emocijų nevaldančius SUP vaikus, kad šie pamokos metu suvoktų, spėtų, išmoktų ir prie viso to jaustųsi pilnaverčiais ir pilnateisiais, nebūtų ignoruojami, yra sunkiai tarpusavyje suderinami uždaviniai;

- stipriai išreikštas tėvų ir kitų bendruomenės narių nepakantumas kitaip besielgiantiems SUP (ypač intelekto ir psichikos sutrikimų turintiems) vaikams. Reikalaujama, kad nedrausmingiems, netinkamo elgesio, pamoką trukdantiems SUP mokiniams būtų taikomos drausminimo ar pagalbos priemonės, neretai siūloma tokius vaikus šalinti iš klasės / mokyklos;

- trūksta metodinių ir mokymosi priemonių;
- trūksta švietimo pagalbos specialistų, darbuotojų;
- trūksta tinkamo dėmesio ir pagalbos, SUP vaikų / mokinių poreikius atitinkančio užimtumo (visos dienos edukacijos), NVŠ, stovyklų;
- nepakankamai pritaikytos ugdymo įstaigų erdvės SUP vaikams / mokiniams;
- visuomenė vis dar negeba priimti kitaip atrodančius ir kitaip besielgiančius SUP vaikus.

Vertinant išvardintas priežastis atsiskleidė tobulintinos sritys: pedagogų kompetencijų plėtra, tėvų įsitraukimo sprendžiant vaikų ugdymosi ir elgesio problemas didinimas, bendradarbiavimo skatinimas, švietimo pagalbos specialistų poreikio tenkinimas, fizinės aplinkos ir ugdymo(si) priemonių pritaikymo užtikrinimas, bendruomenės švietimas ir socialinės atskirties mažinimas.

III SKYRIUS

PASIRENGIMO ĮTRAUKČIAI TIKSLAS, UŽDAVINIAI, PRIEMONĖS, VYKDYTOJAI

Tikslas – nuosekliai, kryptingai pasirengti įtraukiamam ugdymui Telšių rajono ugdymo įstaigose atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius ir gebėjimus, sudarant jų poreikius atitinkančias sąlygas, siekiant ugdymosi kokybės ir veiksmingumo.

Uždaviniai:

1. išsiaiškinti, koks rajono ugdymo įstaigų pasirengimas ugdyti bendrose grupėse vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius vaikus;
2. didinti pedagoginių darbuotojų kompetencijas įtraukiojo švietimo srityje;
3. užtikrinti švietimo pagalbos prieinamumą kiekvienam SUP vaikui steigiant pagal poreikį švietimo specialistų etatus;
4. pritaikyti ugdymo aplinką ir priemones įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams;
5. formuoti teigiamas švietimo bendruomenės nuostatas į įtrauktį švietime;
6. skatinti įtraukiojo ugdymo strategijas, užtikrinant kiekvieno vaiko ugdymosi sėkmę.

Pasirengimo įtraukčiai priemonių planas

Priemonės	Terminas	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
<p>1. Uždavinys. Išsiaiškinti, koks rajono ugdymo įstaigų pasirengimas ugdyti bendrose grupėse vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius vaikus</p>			
1.1. Situacijos analizė	2022–2024 m.	Telšių rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius, Telšių švietimo centro PPT	Atlikta bendrųjų ugdymo duomenų analizė. Anketinė rajono ugdymo įstaigų apklausa dėl įstaigos pasirengimo įtraukiamam ugdymui. Švietimo pagalbos poreikio ir prieinamumo analizė. Švietimo pagalbos gavėjų sąrašų analizė, suderinimas, statistinės informacijos rinkimas.
<p>2. Uždavinys. Didinti pedagoginių darbuotojų kompetencijas įtraukiojo švietimo srityje</p>			
2.1. Organizuoti mokymus mokytojams, švietimo pagalbos specialistams, tėvams, kitiems mokyklos bendruomenės nariams įtraukiojo ugdymo klausimais.	2023–2024 m.	Telšių švietimo centras, ugdymo įstaigos	Suorganizuoti pagal poreikį mokymai įtraukiojo ugdymo organizavimo, mokymosi priemonių pritaikymo, universalaus dizaino ir kitais klausimais ugdymo įstaigų pedagoginiams darbuotojams, visi rajono ugdymo įstaigų pedagoginiai darbuotojai įgijo žinių, kėlė kvalifikaciją įtraukties, socialinės atskirties mažinimo klausimais.
2.2. Organizuoti Mokytojų padėjėjų mokymus dėl pagalbos SUP vaikais teikimo pamokos metu	2023–2024 m.	Telšių švietimo centras, ugdymo įstaigos	Suorganizuoti mokymai mokytojų padėjėjams apie pagalbos teikimą mokytojui ir SUP vaikui pamokos ir / ar kitų užsiėmimų metu: <ul style="list-style-type: none"> • ikimokyklinio ugdymo įstaigų mokytojo padėjėjams; • bendro ugdymo įstaigų mokytojo padėjėjams.
2.3. Metodinės konsultacinės pagalbos stiprinimas	2023–2024 m.	Telšių švietimo centras, ugdymo įstaigos	Organizuojamos konsultacijos mokyklų metodinių grupių pirmininkams. Pagal poreikį teikiamos konsultacijos mokytojams, mokytojų padėjėjams, tėvams.

			Mokyklose organizuojami susitikimai, šviečiamieji renginiai tėvams.
2.4. Organizuoti susitikimus – konkrečių atvejų aptarimus su ugdymo įstaigų Vaiko gerovės komisijomis, mokytojais, atvejo vadybininkais	2023–2024 m.	Telšių švietimo centro PPT, Telšių rajono savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, ugdymo įstaigos	Bus suteikta kompleksinė, tikslinė PPT specialistų pagalba mokyklų bendruomenėms, atvejo vadybininkams, kai susiduriama su sudėtingais vidutinių, didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių įtraukties atvejais.
2.4. Mokyklų Vaiko gerovės komisijų veiklos aktyvinimas, stiprinimas	2023–2024 m.	Telšių švietimo centras, Telšių rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius, Telšių rajono savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius	Suorganizuoti mokymai mokyklų vaiko gerovės komisijų nariams, mokyklų vaiko gerovės komisijų pirmininkų pasitarimai (2), apvalaus stalo diskusija. Vykdoma gerosios patirties sklaida.
2.5. Gerosios patirties sklaida bendrojo ugdymo įstaigų SUP mokinių įtraukties klausimais	2023–2024 m.	Telšių švietimo centras, Telšių rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius, Telšių rajono savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, ugdymo įstaigos	Bendrojo ugdymo įstaigų vadovai aptars įtraukties klausimus. Gerosios patirties sklaida per ugdymo įstaigų vadovų pasitarimus, dalykų mokytojų, švietimo pagalbos specialistų metodinių grupių pasitarimus, atvejo vadybos posėdžius.
2.6. Dėl specialistų perkvalifikavimo, jaunų specialistų pritraukimo	2023–2024 m.	Telšių rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius,	Ugdymo įstaigos įvertins mokyklų švietimo pagalbos specialistų poreikį ir galimybes perkvalifikuoti kitus pedagoginius darbuotojus. Siekiant tenkinti švietimo pagalbos

		ugdymo įstaigos	poreikį bus vertinama savivaldybės situacija ir atitinkamai numatomos biudžeto lėšos, skirtos, persikvalifikavimo studijoms, specialistams pritraukti.
2.7. „Tūkstantmečio mokyklų“ programos Telšių rajono savivaldybės švietimo pažangos plane numatytos priemonės dėl įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo	2023–2024 m.	Telšių „Atžalyno“ progimnazija	Kvalifikacijos tobulinimo veiklos mokyklų bendruomenėms. Mokyklų aplinkų ugdymui pritaikymas, aprūpinimas metodine medžiaga ir priemonėmis.
3. Uždavinys. Užtikrinti švietimo pagalbos prieinamumą kiekvienam SUP vaikui steigiant pagal poreikį švietimo specialistų etatus			
3.1. Steigti pagal poreikį švietimo pagalbos specialistų ir / ar mokytojų padėjėjų etatus ugdymo įstaigose	2023–2024 m.	Telšių rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius	Pagal parengtus teisės aktus atnaujinti Telšių rajono savivaldybės švietimo įstaigų etatų normatyvai. Pagal poreikį, atsižvelgiant į ugdymo įstaigų prašymus, žmogiškuosius ir finansinius išteklius, ugdymo įstaigose steigiami švietimo pagalbos specialistų ir / ar specialiosios pagalbos (mokytojų padėjėjų) etatai.
3.2. Plėtoti mobilios švietimo pagalbos grupės paslaugas	2023–2024 m.	Telšių švietimo centro Pedagoginė psichologinė tarnyba, Telšių „Atžalyno“ progimnazija	Telšių švietimo centro PPT Mobilios švietimo pagalbos grupė teikia pagal poreikį konsultacinę, informacinę, metodinę pagalbą mokyklų vaiko gerovės komisijoms, švietimo pagalbos specialistams, mokytojams, tėvams, socialiniams darbuotojams, dirbantiems su riziką patiriančiomis šeimomis, auginančiomis SUP vaikus.
4. Uždavinys. Užtikrinti mokyklos erdvių ir mokymo priemonių pritaikymą SUP vaikams			
4.1. Švietimo įstaigų aplinkų modernizavimas ir pritaikymas SUP mokiniams	2023–2024 m.	Ugdymo įstaigos, Telšių rajono savivaldybės administracijos švietimo ir sporto skyrius	Kiekviena ugdymo įstaiga įsivertina realią įstaigos situaciją dėl ugdymo vietos, mokymosi priemonių, poilsio ar nusiramino erdvių pritaikymo SUP vaikams ir pateikia siūlymus dėl lėšų poreikio. Telšių rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius parengia Telšių rajono savivaldybės tarybos sprendimą dėl

			lėšų skyrimo mokykloms pritaikyti įtraukiamam ugdymui vykdyti.
5. Uždavinys. Formuoti teigiamas švietimo bendruomenės nuostatas į įtrauktį švietime			
5.1. Ugdymo įstaigų prevenciniai renginiai, tėvų susirinkimai, tėvų dalyvavimo ir įsitraukimo didinimas, tarpinstitucinis bendradarbiavimas	2023–2024 m.	Ugdymo įstaigos, Telšių švietimo centro pedagoginė psichologinė tarnyba, Telšių rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius	Kiekviena įstaiga įgyvendina socialinių emocinių kompetencijų ugdymo ir prevencines programas, įtraukties klausimus aptaria klasių tėvų susirinkimuose, organizuoja bendrus renginius su mokinių tėvais, socialiniais partneriais. Savivaldybėje steigama tėvų (globėjų, rūpintojų) savitarpio pagalbos grupė, siekiant tobulinti švietimo pagalbos teikimą vaikams. PPT specialistai susitinka su ugdymo įstaigų mokinių tėvų bendruomenėmis, dalyvauja tėvų susirinkimuose.
6. Uždavinys. Skatinti įtraukiojo ugdymo strategijas, užtikrinant kiekvieno vaiko ugdymosi sėkmę.			
6.1. Ugdymo įstaigos susitarimai dėl pagalbos ir / ar poveikio kiekvieno mokinio pažangai. (pažangos stebėjimas, analizavimas, reflektavimas, atsižvelgiant į individualias kiekvieno mokinio savybes ir raidą)	2023–2024 m.	Ugdymo įstaigos, Telšių švietimo centro pedagoginė psichologinė tarnyba	Kiekviena ugdymo įstaiga, atsižvelgdama į SUP vaikų individualias reikmes, rengia ugdymo programas, turi ir įgyvendina asmeninės mokinio pažangos ir asmeninės ūgties stebėjimo sistemą, švietimo pagalbos mokiniui teikimo, reagavimo į patyčias ir smurto atvejus algoritmą.
6.2. Pagalbos mokiniui pastoliavimo sistemos tobulinimas (ar nevertėtų atlikti inventorizacijos dėl esamos situacijos mokyklose, nes kai kur pastoliavimo sistema yra ir veikia)	2023–2024 m	Telšių rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius	Atliktas pastoliavimo sistemos ugdymo įstaigose vertinimas. Ugdymo įstaigoms pateiktos vertinimo išvados ir rekomendacijos.

**IV. SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

9. Planas įgyvendinamas atsižvelgiant į Telšių rajono savivaldybės ugdymo įstaigų turimas lėšas. Telšių rajono savivaldybės biudžeto lėšas ir Europos Sąjungos fondų lėšas.

10. Plano įgyvendinimo analizę ir vertinimą atlieka Telšių rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius, Telšių švietimo centras. 11. Planas ir su juo susijusi informacija skelbiama Telšių rajono savivaldybės interneto svetainėje www.telsiai.lt, Telšių švietimo centro interneto svetainėje <https://sctelsiai.lt>.
